

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

Katedra
Międzynarodowych
Stosunków
Gospodarczych

PORADNIK SEMINARZYSTY

- czyli jak napisać pracę dyplomową

SPECJALNOŚĆ:
EKONOMIA BIZNESU
MIĘDZYNARODOWEGO

Kraków 2021

Materiał pod redakcją J. Kwaśnego, przygotowany przez zespół Katedry Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych UEK w składzie: K. Klecha-Tylec, E. Molendowski, J. Garlińska-Bielawska, R. Gawlik, J. Kwaśny, A. Mroczek, L. Mesjasz, A. Odrobina, A. Pach-Gurgul, J. Pera, P. Stanek, S. Szkołut, M. Ulbrych.

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

Katedra
Międzynarodowych
Stosunków
Gospodarczych

SPIS TREŚCI

1.	CZYM JEST PRACA DYPLOMOWA?.....	3
2.	ETAPY PRZYGOTOWANIA PRACY DYPLOMOWEJ.....	4
3.	WYMOGI MERYTORYCZNE.....	6
4.	UKŁAD PRACY DYPLOMOWEJ.....	7
5.	JAK POSZUKIWAĆ ODPOWIEDNICH ŹRÓDEŁ?	8
6.	CZYM JEST PROWADZENIE BADAŃ.....	10
7.	ZASADY EDYTORSKIE / WYMOGI REDAKCYJNE	12
8.	PRZYPISY	15
9.	CO TO JEST PLAGIAT?	18
10.	MS WORD – UWAGI PRAKTYCZNE	19

1. CZYM JEST PRACA DYPLOMOWA?

Zwieńczeniem studiów jest oczywiście duma i satysfakcja, niemniej warunkiem uzyskania dyplomu napisanie i obronienie pracy dyplomowej. Często pierwszego Waszego opracowania o charakterze naukowym i tutaj pojawia się zasadniczy problem – od czego zacząć i jak ugryźć temat. Rozpoczynając przygodę z pisaniem, pamiętaj proszę o kluczowym przesłaniu, które także pomoże w odpowiedniej motywacji i systematycznym realizowaniu kolejnych etapów –

***TWOIM ZADANIEM JEST POZNANIE INTERESUJĄCEGO ZJAWISKA ORAZ
ROZWIĄZANIE ZDEFINIOWANEGO PROBLEMU
(PRAKTYCZNEGO/NAUKOWEGO) ZA POMOCĄ LOGICZNEGO WYWODU.***

Praca dyplomowa (licencjacka lub magisterska) jest pisemną rozprawą:

- wykonaną samodzielnie przez studenta, pod kierunkiem promotora na temat związany ze specjalnością i kierunkiem kształcenia;
- po uzyskaniu zgody dziekana, może być pracą zespołową - w takim przypadku wkład pracy poszczególnych osób określa promotor;
- po pozytywnej decyzji dziekana może być napisana w języku obcym. Obrona takiej pracy odbywa się w języku polskim lub obcym.

Oceny pracy dyplomowej dokonują promotor pracy oraz recenzent¹.

Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Przedmiotem egzaminu jest obrona pracy dyplomowej oraz wśród pytań egzaminacyjnych mogą pojawić się zagadnienia z zakresu problematyki danego kierunku studiów.

---

¹ **Recenzent w swej recenzji odpowiada na następujące pytania:** 1. Czy treść pracy odpowiada tematowi określone w tytule? 2. Ocena układu pracy struktury podziału treści kolejności rozdziałów, kompletności tez itp. 3. Merytoryczna ocena pracy; 4. Uwagi dotyczące części empirycznej; 5. Czy i w jakim zakresie praca stanowi nowe ujęcie problemu?; 6. Charakterystyka doboru wykorzystanych źródeł; 7. Ocena formalnej strony pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisania pracy, spis rzeczy, odsyłacze); 8. Sposób wykorzystania pracy (publikacja, udostępnienie instytucjom, materiał źródłowy); 9. Ocena pracy.

2. ETAPY PRZYGOTOWANIA PRACY DYPLOMOWEJ

Warto poświęcić czas i dołożyć starań, aby właściwie opracować koncepcję pracy, a poniższy diagram pomoże Wam uporządkować ten proces. Najważniejsze wyzwania na początku Waszej przygody z pisaniem pracy to:

- ⇒ **określenie swoich zainteresowań naukowych lub ich doprecyzowanie.** Na tym etapie przygotowywania pracy należy zastanowić się co Was ciekawi, które zrealizowane kursy były dla Was najbardziej interesujące i inspirowały Was do poszerzenia wiedzy, które omawiane problemy były intrygujące.
- ⇒ **przegląd literatury**, który ugruntuje Was w dokonanym wyborze lub wręcz odwrotnie. Pozwoli także sformułować problem badawczy i realnie ocenić perspektywę jego realizacji. **ZAPAMIĘTAJ:** *korzystamy przede wszystkim z publikacji NAUKOWYCH, w tym również obcojęzycznych.*
- ⇒ **wybór tematu pracy**, który powinien być konkretny i zgodny z kierunkiem studiów/specjalnością Autora. Zbyt ogólne sformułowanie tematu może bowiem spowodować, że badania będą powierzchowne, a wielość wątków utrudni finalizację zadania. Decydując się na wybór tematu pracy należy uwzględnić także indywidualne predyspozycje, w tym pilność i zaciętość w procesie badawczym oraz możliwość dotarcia do odpowiedniej literatury i danych empirycznych. **ZAPAMIĘTAJ:** *Nie da się pisać o wszystkim! Lepiej mniej, a dokładnie!*
- ⇒ **określenie celu pracy** – cel powinien być jasno zdefiniowany, dotyczyć deklaracji tego, co chcemy osiągnąć (uwzględniając charakter poznawczy oraz praktyczny prowadzonych badań). Na tym etapie należy także wstępnie sformułować **tezę (badania jakościowe) lub hipotezę (badania ilościowe)**, tj. *twierdzenie odnośnie do kierunku i ewentualnie siły zależności, które podlegają analizie.* W uzupełnieniu do tezy oraz hipotez badawczych, w ramach opracowania koncepcji pracy, mogą zostać postawione **pytania badawcze**, na które chcemy odpowiedzieć. Zarówno hipotezy, jak i pytania muszą korespondować z celami. W tej fazie należy również pomyśleć o planowanych metodach zbierania materiałów i opracowywania danych. Zastanowić się, która metoda

jest nam bliższa – badania ilościowe (zespół metod i technik badawczych służących opisywaniu rzeczywistości w kategoriach ilościowych), czy badania jakościowe (np. ankieta, wywiad).

PRZYKŁAD HIPOTEZY: „*Studenci kierunku międzynarodowe stosunki gospodarcze mają wyższy poziom wiedzy na temat globalizacji, aniżeli studenci kierunku administracja*” – **hipotezy weryfikujemy na podstawie badań ilościowych**

PRZYKŁAD PYTANIA BADAWCZEGO: „*Czy rzeczywiście studenci MSG mają większą wiedzę na temat globalizacji aniżeli studujący na kierunku administracja?*”

Proszę pamiętać, że na każdym etapie realizacji pracy dyplomowej towarzyszy Wam promotor, z którym należy przedyskutować przygotowany konspekt wg opisanych wskazówek. Nie trać czasu, do dzieła!

3. WYMOGI MERYTORYCZNE

KRYTERIA	PRACA LICENCJACKA	PRACA MAGISTERSKA
WARSZTAT PISARSKI	opanowanie podstaw warsztatu pisania pracy problemowej (w tym: formułowania problemów i założeń badawczych)	zaawansowane opanowanie warsztatu pisania pracy naukowej (uzasadnienia postawionych tez)
ASPEKT TEORETYCZNY	Ujęty konkretnie, zwięźle (węższa problematyka)	Ujęty szerzej (problematyka rozbudowana)
LITERATURA	podstawowa literatura przedmiotu , (umiejętność powoływania się na źródła) Powyżej 20 pozycji (w tym obcojęzycznych)	znajomość literatury przedmiotu , (umiejętność krytycznej analizy i oceny dorobku teoretycznego), Powyżej 40 pozycji w tym najnowszą literaturę przedmiotu, również obcojęzyczną;
LICZBA ROZDZIAŁÓW	3	3-4
LICZBA STRON	50-80	70-120
ANALIZA	wskazuje na umiejętność analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych;	wskazuje na umiejętność analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych, ze zwróceniem uwagi na dostrzeganie prawidłowości występujących w obrębie badanych zjawisk
ZAWARTOŚĆ	powinna rozwiązywać problem praktyczny na podstawie literatury przedmiotu	powinna składać się z dwóch części: 1. teoretyczno – metodologicznej , która powinna zawierać analizę problemu w świetle literatury przedmiotu i charakterystykę wykorzystanej metody badawczej, 2. empirycznej - przedstawiającej rozwiązanie problemu praktycznego, odniesionego do konkretnego obiektu badania;

4. UKŁAD PRACY DYPLOMOWEJ

Praca dyplomowa powinna mieć charakter teoretyczno-empiryczny. Praca składa się z dwóch części: teoretycznej oraz empirycznej. Część teoretyczna opiera się na studiach literatury przedmiotu zarówno krajowej, jak i zagranicznej. Część empiryczna powinna być przygotowana w oparciu o materiał źródłowy podporządkowany celowi pracy.

1. **strona tytułowa,**
2. **spis treści,**
3. **wstęp, mający obejmować ogólny zarys tła badanego problemu, przesłanki wyboru tematu pracy, cel i zakres pracy, wyraźnie sformułowaną tezę (metodologia jakościowa) lub hipotezy badawcze (metodologia ilościowa), wskazywać metody badawcze, a także przedstawiać ogólne informacje o zawartości poszczególnych rozdziałów pracy oraz o charakterze i rodzaju materiałów źródłowych,**
4. **tekst główny, prezentujący treść z uwzględnieniem podziału na rozdziały i podrozdziały,**
5. **zakończenie, zawierające odniesienie się do tezy lub hipotez oraz syntezę wniosków opartą na udowodnionych przesłankach oraz podsumowanie wyników podjętych badań,**
6. **literatura - wykaz cytowanej w pracy literatury przedmiotu, zgodny z wymogami opisu bibliograficznego, przedstawiony w kolejności alfabetycznej (dotyczy to również źródeł internetowych),**
7. **spis rzeczy - ewentualnie inne wykazy, np. aktów prawnych, rysunków, tablic, załączników,**

Treść pracy dzieli się na rozdziały i podrozdziały. Zasadą konstrukcji pracy jest jej hierarchiczny układ, to znaczy, że kolejność rozdziałów odzwierciedla zasadniczą logikę wywodu, a treść rozdziałów (podział na podrozdziały) wywód szczegółowy.

Ważnymi – spinającymi całość wywodu – częściami pracy dyplomowej są wstęp i zakończenie, *które najlepiej napisać na końcu.*

5. JAK POSZUKIWAĆ ODPOWIEDNICH ŹRÓDEŁ?

Wykaz wykorzystanych (cytowanych) w pracy źródeł umieszcza się na końcu pracy. Powinien on zawierać wszystkie i wyłącznie pozycje literaturowe wykorzystane w pracy i przywoływane w przypisach. Spis literatury powinien być zestawiony alfabetycznie według nazwisk autorów i tytułów prac zbiorowych (inicjał imienia przenosi się za nazwisko autora/autorów). Źródła internetowe umieszcza się na końcu.

1. *Kiedy należy przygotować literaturę?*

Należy to zrobić zanim rozpoczniemy pisać pracę licencjacką czy magisterską. To bardzo ważny etap całego procesu pisania. Uporządkujmy zbiory książek, artykułów, czasopisma itp., które udało nam się zdobyć. Podstawmy literaturę do naszego planu pracy. W ten sposób będziemy wiedzieć, czy bibliografia jest już kompletna, czy też nie i w jakim kierunku nasze dalsze poszukiwania powinny zmierzać. Lista pozycji rośnie w trakcie pisania.

2. *Od czego zacząć?*

Zazwyczaj na początku poszukiwania źródeł zwykle znajdujemy się już w posiadaniu kilku wartościowych książek, artykułów na dany temat. Bardzo rozsądnie jest **przestudiować ich bibliografię**. Może to nas naprowadzić na kolejne tytuły, z których warto skorzystać przy pisaniu pracy.

3. *Kolejne kroki:*

BIBLIOTEKA UEK

*Internetowe katalogi bibliotek traktujemy jak każdą inną wyszukiwarkę. Należy wziąć jednak pod uwagę to, że nie wszystkie książki mogły zostać uwzględnione w katalogu internetowym. Dlatego warto się udać do biblioteki i osobiście **sprawdzić katalog kartkowy**. Jeśli wiemy dokładnie, czego szukamy to najłatwiej posłużyć się katalogiem alfabetycznym. Jeśli nie, to lepiej posłużyć się **katalogiem tematycznym**. Coraz więcej bibliotek udostępnia **książki w internecie**. Nawet jeśli nie możemy znaleźć interesującej nas pozycji w oryginale, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że znajdziemy ją w tłumaczeniu na angielski lub inne języki. Warto też skorzystać z dostępnych online przez strony bibliotek, internetowych baz danych:*

INTERNETOWE BAZY DANYCH

SKOPIUJ LINK: <https://bg.uek.krakow.pl/?q=pl/zbiory/bazy-danych>

Zachęcamy do korzystania z:

- 1) PUBLIKACJE NAUKOWE: *Web of Science* 2) [Google Scholar](#) 3) *EBSCOhost*, 4) [Springer Link](#), 5) [Researchgate](#), 6) [Academia.edu](#), 7) [REPEC](#), 8) [CEEOL](#)
- 2) STATYSTYKA I BAZY DANYCH: 1) [World Data Bank](#), 2) [UNCTADstat](#) itp.,

Współcześnie w internecie można znaleźć "fachowe" publikacje w postaci udostępnionych "pdf-ów" znanych autorów/pracowników naukowych, jak i zbiory ebooków. Nie brakuje w internecie również artykułów specjalistycznych/branżowych na których warto się oprzeć i zacytować w swojej pracy. Dobrze również zapoznać z systemem [Google Książki](#) (Google Book Search). W tej wyszukiwarce możemy wyszukać bardzo interesujące pozycje literatury z całego świata poprzez wpisanie słów kluczowych. Warto też skorzystać z wyszukiwarek o charakterze naukowym takich jak: [Google Scholar](#)², Base ([Bielefeld Academic Search Engine](#)). Internet też stwarza nam możliwość by skorzystać z odwiedzenia stron: organizacji międzynarodowych, rządowych, innych uniwersytetów, instytucji naukowych na których możemy odnaleźć ciekawe raporty, dane statystyczne, czy też akty prawne itp. jeśli interesująca nas pozycja nie jest dostępna w pełnej wersji w bazach, do których dostęp mamy przez bibliotekę to warto spróbować [sci-hub.se](#).

Uwaga! Możecie też wpisać do zwykłej przeglądarki Google wyszukiwane słowa kluczowe w cudzysłowie z dopiskiem filetype:pdf – wtedy wyszukiwarka pokaże wam tylko i wyłącznie pliki PDF w tym raporty i publikacje dostępne w sieci: "Polityka energetyczna UE" filetype:pdf

4. Z jakich źródeł nie korzystać?

Są jednak strony, na które nie powinno się powoływać w swojej pracy licencjackiej czy magisterskiej. Najczęstszym przykładem jest Wikipedia, albo sciaga.pl. **Wikipedia** nie jest uznawana na uniwersytetach za wiarygodne źródło informacji i wielu promotorów odmawia przyjęcia pracy napisanej na podstawie Wikipedii. Nic nie stoi jednak na przeszkodzie, żeby potraktować ją jako punkt wyjścia do poszukiwań. Pod każdym artykułem w Wikipedii znajdują się przypisy, w których możemy znaleźć podstawową literaturę naukową na interesujący nas temat.

Przypisy [edytuj | edytuj kod]

1. [↑] [The World Factbook – Central Intelligence Agency](#), www.cia.gov [dostęp 2017-10-04] (ang.).
2. [↑] ^a ^b ^c ^d Dane dotyczące PKB na podstawie szacunków [Międzynarodowego Funduszu Walutowego](#) na rok 2013: International Monetary Fund: [World Economic Outlook Database, April 2014](#) (ang.). [dostęp 11-04-2014].
3. [↑] ^a ^b ^c ^d ^e ^f ^g [Wielki Encyklopedyczny Atlas Świata](#). T. 18. Australia i Oceania. Warszawa: PWN, 2006, s. 71–73. ISBN 978-83-01-14933-8.
4. [↑] D.R. Bugajski, *Klimatyczna deterytorializacja państwa na przykładzie Tuvalu*, „Stosunki Międzynarodowe – International Relations” 2010, Nr 3-4 (t. 41), s. 203-219
5. [↑] Nim wszystko pochłoną fale...^g. FilmWeb. [dostęp 24 czerwca 2016].
6. [↑] ^a ^b ^c United Nations Population Fund. Pacific Sub-Regional Office: [Tuvalu National Population and Housing Census 2012](#)^g. 2015. [dostęp 24 czerwca 2016].
7. [↑] [U.S. Census Bureau, International Data Base](#)^g
8. [↑] [Tuvalu Population and Housing Census 2012 Report launched](#)^g. Pacific Islands News Association, 19 sierpnia 2014. [dostęp 24 czerwca 2016].
9. [↑] [AUSTRALIA-OCEANIA :: TUVALU](#)^g. CIA The World Factbook, 16 czerwca 2016. [dostęp 24 czerwca 2016].
10. [↑] [Situational Analysis of Specialist Clinical Services 2011 – Tuvalu](#)^g. SSCSIP (Strengthening Specialised Clinical Services In The Pacific), 2011. [dostęp 24 czerwca 2016].
11. [↑] ^a ^b 2014 Tuvalu Education-Statistical-Report^g (ang.). Prism. [dostęp 2016-07-06].
12. [↑] [USP Tuvalu Campus](#)^g, University of the South Pacific [dostęp 2016-07-13].
13. [↑] [Christian Population as Percentages of Total Population by Country](#)^g. The Pew Research Center. [dostęp 24 czerwca 2016].
14. [↑] [Religious Composition by Country, in Percentages](#)^g. The Pew Research Center. [dostęp 24 czerwca 2016].
15. [↑] [Embassies Tuvalu](#)^g [dostęp 2017-12-27].
16. [↑] ^a ^b ^c ^d Karolina Klecha-Tylec: *Wyzwania rozwoju mikropaństw Południowego Pacyfiku na przykładzie Tuvalu*. W: Tadeusz Sporek, Sylwia Talar (red.); *Problemy rozwojowe i powiązania gospodarcze w wymiarze międzynarodowym*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, 2015, s. 48-60. ISBN 978-83-7875-241-7.
17. [↑] ^a ^b ^c ^d [Tuvalu infrastructure strategy and investment plan](#)^g, 2012 [zarchiwizowane z adresu^g 2013-10-14].

² Korzystając z Google Scholar warto skorzystać z funkcji "**cytowane przez**", żeby znaleźć nowsze publikacje na temat, którym zainteresowaliśmy się czytając książkę czy artykuł danej osoby.

6. CZYM JEST PROWADZENIE BADAŃ

Badania naukowe prowadzi się, biorąc za podstawę: **obserwację**, pomiar, **eksperyment**, badania źródeł historycznych i rozważania teoretyczne (rozumowanie indukcyjne i dedukcyjne, stawianie hipotez), **weryfikację i falsyfikację** postawionych hipotez, **uzasadnianie** twierdzeń i budowanie **teorii naukowych**. W postępowaniu badawczym te różne metody i elementy badań naukowych są wzajemnie powiązane, tworząc historycznie zmienny i stale rozwijający się społeczny system wiedzy. Stanowią one podstawę do prowadzenia teoretycznych badań naukowych i tworzenia teorii naukowych³.

Problem badawczy

Przez **problem badawczy** najczęściej rozumie się zagadnienie, które wymaga rozwiązania. Innymi słowy, problemy badawcze to pytania, na które chcemy udzielić odpowiedzi na drodze postępowania naukowego. Sformułowanie problemu badawczego jest niezmiernie odpowiedzialnym i często trudnym zadaniem dla studenta. Dlatego trzeba do niego podejść w konsultacji z promotorem, który pomoże go sformułować oraz oceni, czy zaproponowany problem (temat) badawczy jest zgodny z wymaganiami stawianymi pracom dyplomowym i mieści się w profilu kierunku studiów w naszej Uczelni. Stawiany problem może bowiem zawierać elementy już zbadane i wyjaśnione, a tuż obok niego może istnieć szereg innych, wymagających rozstrzygnięcia⁴.

Zastosowanie teorii

Właściwe rozeznanie w dotychczasowych badaniach naukowych w wybranym wcześniej obszarze, pozwala nam lepiej i skuteczniej określić przedmiot naszych badań i dobrze je zaplanować. Tak naprawdę do planowania pracy warto zabrać się dopiero po przeczytaniu kilku pozycji w interesującym nas temacie. Nie warto pomijać tego etapu, gdyż zazwyczaj dopiero po zapoznaniu się z literaturą pojawiają się pomysły na pracę i temat.

Metody, techniki i narzędzia badawcze

Metoda badawcza to zestaw określonych czynności zmierzających do rozpoznania określonego problemu badawczego. Jest to odpowiedź na pytanie: *jak rozwiązać dany problem badawczy*. Z kolei **technika** to sposób pozyskiwania (zbierania) danych (informacji, materiałów). Technika to odpowiedź na pytanie, przy pomocy jakich **narzędzi** (np. kwestionariusz ankiety) należy rozważać dany problem badawczy. Podsumowując kluczowym jest wybór odpowiedniej metody badawczej, technik oraz narzędzi. Może to być np. eksperyment, obserwacja, badanie dokumentów, studia indywidualnych przypadków, analiza i krytyka istniejącej literatury, analiza statystyczna.

---

³ Encyklopedia PWN, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/badania-naukowe;3946184.html>, [dostęp:03.02.2021]

⁴ J. Depo, *Praca licencjacka: Jak napisać pracę licencjacką?* Zeszyt Naukowy 1, 2007, s. 77-78.

Prowadzenie badań

Gdy wiemy już co chcemy zbadać i jaką do tego obierzemy metodę to warto z odpowiednim wyprzedzeniem zabrać się za przygotowanie i przeprowadzenie naszych badań. Nie warto zostawiać tego na ostatnią chwilę i liczyć na szybką (i nieocenioną) pomoc członków *facebookowej* UEK Grupy w wypełnieniu ankiety (w przypadku badań jakościowych). Jeśli wiemy kogo chcemy zbadać, a zatem określimy odpowiednią grupę docelową – tylko dotarcie do tej grupy pozwoli nam otrzymać wiarygodne dane, które następnie poddamy stosownej analizie. W przypadku badań ilościowych, należy w pierwszej kolejności zebrać odpowiednie dane statystyczne. Badania ilościowe polegają na ukazaniu danych liczbowych na konkretne tematy, a także na pokazaniu powiązania między nimi. Celem badań ilościowych jest wykazanie prawdziwości bądź fałszywości sformułowanych wcześniej hipotez.

Zakończenie i wnioski

Dobrze opracowane „**Zakończenie i wnioski**” powinno korespondować ze Wstępem. W tej części pracy powinniśmy ustosunkować się do zdefiniowanego we Wstępie problemu badawczego oraz hipotezy oraz odpowiedzieć na pytanie: czy i w jakim stopniu udało się rozwiązać problem badawczy i zweryfikować postawione hipotezy. Zakończenie jest więc zwięzłym ustosunkowaniem się do zamierzeń przedstawionych we Wstępie w świetle uzyskanych wyników badań. Zakończenie nie powinno być streszczeniem pracy, czy zestawieniem tego, o czym pisano w poszczególnych rozdziałach. Powinno zawierać zestawienie najbardziej istotnych wniosków wynikających z analizy zaprezentowanej w pracy, w tym implikacji dla praktyki gospodarczej lub decydentów oraz sugestie dot. obszarów wymagających dalszych badań.

7. ZASADY EDYTORSKIE / WYMOGI REDAKCYJNE

Marginesy: *górnny - 2,5 cm, dolny – 2,5 cm, lewy – 3,0 cm, prawy – 2,0 cm.*

Czcionka i format zapisu - tekst podstawowy:

Times New Roman, 12 p, interlinia 1,5, bez odstępów przed/po akapitach, wyjustowany, wcięcie z lewej (tzw. wcięcie akapitowe) 1,5 cm. Każdy rozdział zaczyna się od nowej strony, natomiast podrozdziały kontynuuje z jednym/dwoma wersami odstępu.

Pamiętaj!

*Używaj **twardej spacji** (Shift + Ctrl + Spacja), gdy widzisz takie samotne „z” na końcu tekstu.*

W tekście nie stosuje się 1 os. liczby pojedynczej i mnogiej, tylko formę bezosobową. Np. Zamiast napisać „*pracę napisałam/em z podziałem na trzy rozdziały*” lepiej napisać „*praca składa się z trzech rozdziałów*” albo „*przycoczony przeze mnie pogląd dowodzi, że...*” zastąpić „*przycoczony pogląd dowodzi, że...*”.

tytuły rozdziałów:

Rozdział 1. ABCD (wykorzystaj style Worda – Nagłówek 1) - wyróżnione (np. **bold**, 14 p., wycentrowany, dużymi), bez kropki na końcu

tytuły podrozdziałów:

1.1. Abcd efgh (Nagłówek 2 – łatwiej stworzysz spis treści) - wyróżnione (np. **bold**, 12 p., wyjustowany), bez kropki na końcu

UWAGA!

Pomiędzy tytułem rozdziału i jego pierwszego podrozdziału nie należy umieszczać żadnego tekstu – chyba, że Promotor to wyraźnie zasugeruje.

tytuły tabel i rysunków: Times New Roman, rozmiar czcionki 10 punktów, **bold**, wyrównanie do lewego marginesu, tytuł umieszczony nad tabelą, rysunkiem. Zawsze umieszczać źródło pod tabelą, rysunkiem (na końcu zawsze kropka), **tekst w tabelach, rysunkach:** Times New Roman, rozmiar czcionki 10 pkt., odstęp pojedynczy między wierszami

Tabela 2.1. Abcd

aa	bb	cc

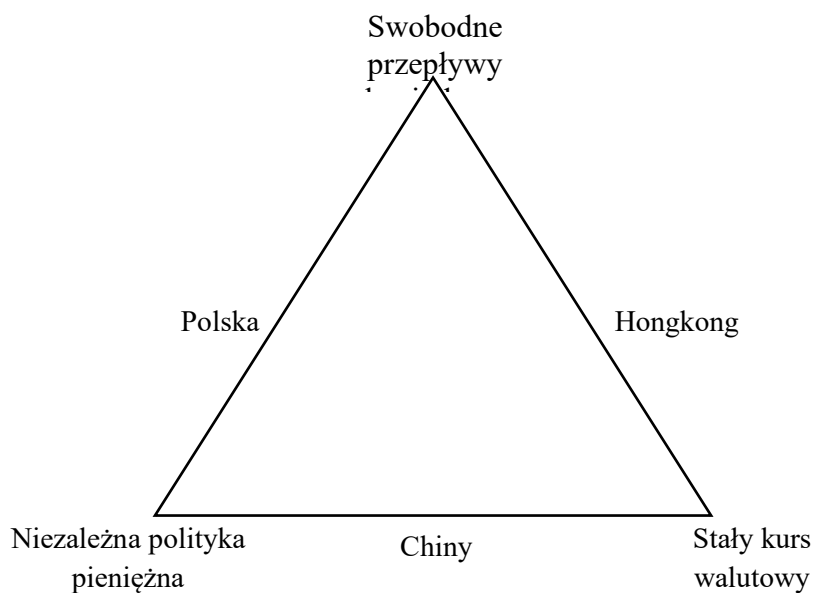
Źródło: opracowanie własne na podstawie A. Odrobina, abcd... op. cit., s. 12.

Numeracja stron, rozdziałów i podrozdziałów, wzorów, tabel i rysunków

- numeracja stron: pierwszą stroną pracy jest strona tytułowa - ze względów estetycznych nie drukuje się na niej numeru strony; numerację umieszcza się w prawym dolnym narożniku kolejnych stron;
- numeracja rozdziałów: cyframi arabskimi: np. Rozdział 3;
- numeracja podrozdziałów: cyframi arabskimi: np. 3.1., 3.2., 3.3.;
- numer wzoru wyrównany do prawej strony w nawiasie okrągłym, wzór wycentrowany (załącznik), numeracja ciągła w całej pracy (od 1 do n);
- numeracja tabel i rysunków: wyrównane do lewej strony. np. **Tabela 2.1. Tytuł tabeli, przy czym pierwsza cyfra oznacza numer rozdziału, a druga numer tabeli/rysunku w rozdziale. Zatem Tabela/Rysunek 2.1 oznacza pierwszą tabelę/rysunek w rozdziale 2.**

Rysunki, tabele, schematy, wykresy etc.

Rysunek 1.1. Trójkąt niemożności gospodarki otwartej

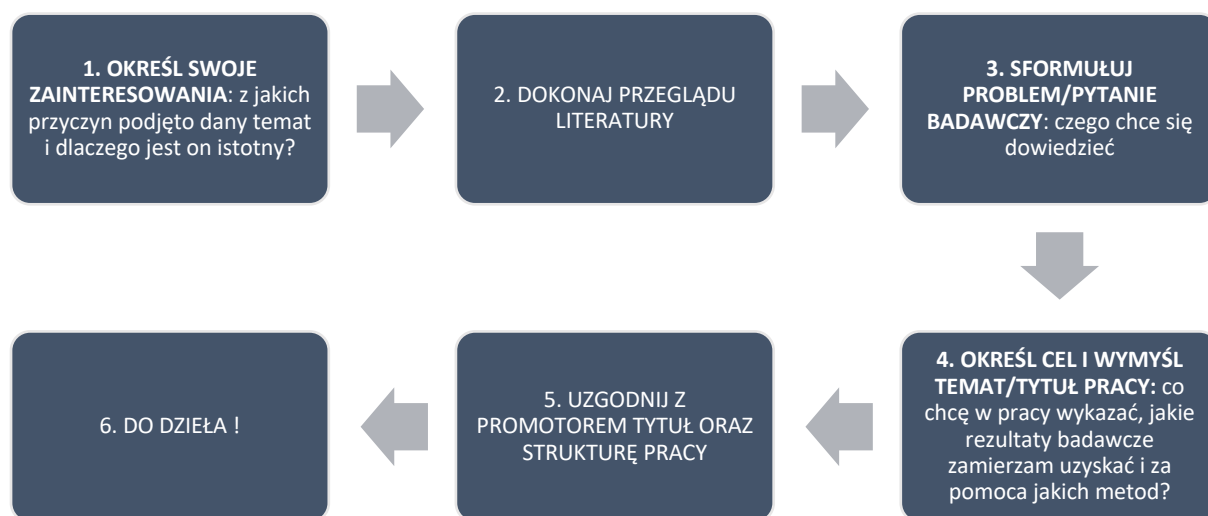
Źródło: A. Budnikowski, *Ekonomia międzynarodowa*, PWE, Warszawa 2017, s. 393.

Tabela 1.1. Bezrobotni zarejestrowani w Polsce według poziomu wykształcenia w latach 2010 i 2019 (w %)

Poziom wykształcenia	2010	2019
wyższe	10,5	14,5
policealne oraz średnie zawodowe	22,0	22,1
średnie ogólnokształcące	10,9	11,4
zasadnicze zawodowe	28,4	25,5
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	28,2	26,5

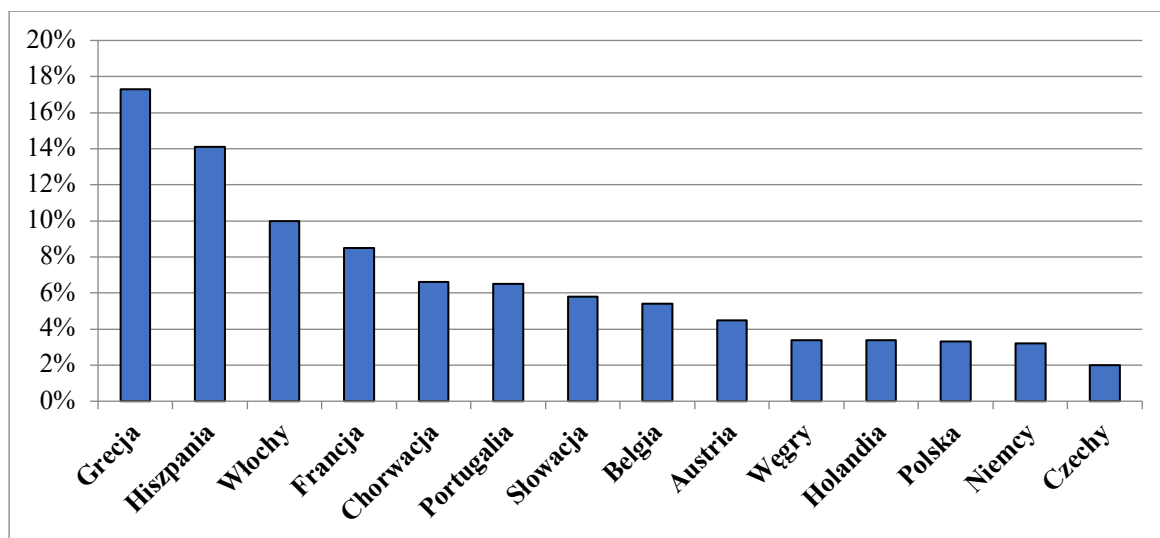
Źródło: GUS, *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2020*, Warszawa 2020, s. 139.

Schemat 2.1. Etapy przygotowania prac dyplomowych

Źródło: UEK, *Poradnik Seminarzysty*, Katedra MSG, 2021, s. 5.

Wykres 1.1. Stopa bezrobocia w wybranych krajach Unii Europejskiej w 2019 r.

Źródło: GUS, *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2020*, Warszawa 2020, s. 125.

8. PRZYPISY

WZORY PRZYPISÓW DLA RÓŻNYCH RODZAJÓW ŹRÓDEŁ

– PRZYPISY DOLNE:

W przypadku książki jednego autora: inicjał imienia autora, nazwisko autora, tytuł książki - kursywą, wydawnictwo, miejsce i rok wydania, strona/y⁵. **W przypadku dwóch, trzech autorów:** pierwsza litera imienia autora, nazwisko autora, pierwsza litera imienia drugiego autora, nazwisko autora, itd.,⁶, **dzieła redagowane:** tytuł książki - kursywą, red. pierwsza litera imienia i nazwisko redaktora, itd.⁷, **a jeśli jest to praca zbiorowa wielu autorów,** której poszczególne części (rozdziały) mają wskazanych autorów: pierwsza litera imienia i nazwisko autora wykorzystywanego rozdziału, tytuł rozdziału - kursywą [w:] tytuł pracy zbiorowej, red. (pierwsza litera imienia i nazwisko redaktora), wydawnictwo, miejsce i rok wydania, strona/y⁸. Ponadto, jeśli cytujemy za kims (nie trafiliśmy na źródło właściwe) to cytowanie wtórne: najpierw podaje się źródło oryginalne, pierwotne, a następnie źródło, z którego korzysta się, cytując z „drugiej ręki”⁹. Powołanie się na to samo źródło pod rząd stosujemy „ibidem”¹⁰, a w innym przypadku „op. cit.”¹¹.

Uwaga! Pomiędzy inicjałem imienia a nazwiskiem autora przywoływanych źródeł wstawia się spację, a pomiędzy inicjałami dwóch imion tego samego autora nie wstawia się żadnej spacji. Pomiędzy skrótem s. a numerem strony (tak samo jak między skrótem nr a liczbą oznaczającą kolejny numer czasopisma) wstawia się spację.

W przypadku artykułów naukowych: pierwsza litera imienia autora, nazwisko autora, tytuł artykułu - kursywą, “tytuł czasopisma” (w cudzysłowie), rok i numer wydania oraz numery stron¹². **Jeżeli są to źródła statystyczne:** Tytuł wydawnictwa, wydawca, rok i miejsce wydania, ewentualnie numer, strona, tabela, wykres, schemat¹³. W przypadku **aktów**

⁵ J. Świerkocki, *Zarys międzynarodowych stosunków gospodarczych*, PWE, Warszawa 2004, s. 35-42.

⁶ G. B. Navaretti, C. Carraro, *From Learning to Partnership. Multinational research and Development Cooperation in Developing Countries*, The World Bank, Washington 1996, s. 23.

⁷ *Global Outsourcing and Offshoring: An Integrated Approach to Theory and Corporate Strategy*, red. F. J. Contractor, Cambridge University Press, New York 2011, s. 159-160.

⁸ A. Odrobina, *Konsekwencje globalnego kryzysu gospodarczego dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych w gospodarce światowej* [w:] *Natura i różnorodność przebiegu światowego kryzysu gospodarczego*, red. S. Miklaszewski, J. Garlińska-Bielawska, J. Pera, Difin, Warszawa 2011, s. 102-123.

⁹ J. Sachs, *A New Map of the World*, “The Economist”, 24.06.2000 [za] J. Świerkocki, *Zarys międzynarodowych stosunków gospodarczych*, PWE, Warszawa 2004, s. 49.

¹⁰ *Ibidem*, s. 15.

¹¹ A. Odrobina, *Konsekwencje...* op. cit., s. 14.

¹² A. Odrobina, *Globalizacja działalności badawczo-rozwojowej a kraje rozwijające się*, „Ekonomia i Prawo”, Tom XI nr 4/2012, s. 61-74.

¹³ *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2007*, Główny Urząd Statystyczny, Rok LXVII Warszawa, s. 110, tab. 7(18).

prawnych: Tytuł przepisu prawnego (ustawa rozporządzenie, zarządzenie) z dnia ... roku ... tytuł, wydawnictwo (Dziennik Ustaw, Dziennik Urzędowy) rok, nr, pozycja¹⁴. Jeśli korzystamy ze źródeł internetowych (a publikacja nie pojawiła się w wersji drukowanej): Inicjał imienia autora, nazwisko autora, lub instytucji¹⁵, tytuł artykułu - kursywą, adres internetowy, data pobrania strony WWW¹⁶.

WZORY PRZYPISÓW DLA RÓŻNYCH RODZAJÓW ŹRÓDEŁ

– PRZYPISY HARWARDZKIE (APA):

UWAGA! Przypisy harwardzkie zostały opracowane w latach 80 XX w. przez *American Psychological Association* (APA) i są częścią reguł powstałych dla ułatwienia rozumienia piśmiennictwa z nauk społecznych zawartych w podręczniku *Publication Manual of the American Psychological Association*. Na edycję tekstu APA składają się reguły dotyczące zapisu elementów tekstu (np. przypisy, bibliografia, statystyki, formatowanie tabel, użycie kursywy, niektóre reguły ortograficzne). Szczegóły są dostępne pod adresem <https://apastyle.apa.org>.

System APA jest oparty na procedurze odwoływania się do źródła w tekście głównym. Podstawowa zasada sprowadza się do podania w nim - w nawiasie okrągłym lub prostokątnym - nazwiska autora i roku wydania cytowanej pracy (**nazwisko autora, rok**) lub **[nazwisko autora, rok]**. Zapis taki wymaga każdorazowo po odwołaniu się do publikacji danego autora, podania w tekście zasadniczym, jego nazwiska oraz roku wydania pracy, przy czym sposób podawania tych danych zależy od kontekstu zdania, np.:

„Marta Ulbrych **[2016]** odnosi lokowanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do ich opłacalności.” lub odbiciem tego stanu rzeczy jest odniesienie bezpośrednich inwestycji zagranicznych do ich opłacalności **[Ulbrych, 2016]**.

W przypadku powoływania się na określony fragment cytowanego dokumentu, oprócz nazwiska i roku, podać należy numer odpowiedniej strony materiału źródłowego **[Pera, 2019, s. 4]**. Jeżeli dana publikacja ma dwóch autorów, wówczas podaje się oba nazwiska, łącząc je spójnikiem „i” **[Garlińska-Bielawska i Kwaśny 2018]**. Podobnie postępuje się w przypadku trzech autorów **[Ulbrych, Kwaśny i Mroczek, 2018]**. Jeżeli autorów jest więcej niż trzech, podaje się tylko pierwszego z nich z dodatkiem skrótu „i in.” **[Mroczek i in., 2016]**. Gdy cytuje się kilka publikacji autora opublikowanych w tym samym roku, po dacie należy dodać kolejne

¹⁴ Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365. www.isap.sejm.gov.pl [dostęp: data dostępu].

¹⁵ OECD, Science, Technology and R&D Statistics, baza danych, <http://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/data/oecd-science-technology-and-r-d-statistics_strd-data-en> [dostęp z 10.05.2012].

¹⁶ UNCTAD, FDI database, <www.unctad.org/fdistatistics> [dostęp z 15.03.2012].

małe litery [Stanek 2019a, 2019b, 2019c]. Oznaczenia te powtarza się wówczas w bibliografii zamieszczonej po tekście głównym. Kiedy powołuje się na pracę zbiorową, należy w tekście zasadniczym podać nazwisko redaktora naukowego publikacji oraz skrót red. w nawiasie [Molendowski (red.), 2020]. W bibliografii szereguje się wówczas taką pozycję według nazwiska redaktora. Przyjmuje się również zasadę, że kilka publikacji cytowanych razem (w jednym nawiasie) szereguje się według kolejności chronologicznej, a nie według alfabetu [Pera, 2019; Garlińska-Bielawska, 2020; Szkołut, 2021]. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy zachodzi potrzeba powołania się na prace kilku autorów pochodzące z różnych lat. Aby uniknąć konieczności powtarzania w nawiasie tego samego nazwiska z kolejnymi datami, prace szereguje się chronologicznie w obrębie poszczególnych autorów [Mesjasz, 2017, 2018, 2019; Pach-Gurgul 2018, 2019, 2020]. Jeśli chodzi o interpunkcję w obrębie przypisu, to stosuje się ją jednolicie w całej pracy [Mroczek, 2016, s. 6, 2017, s. 5; Gawlik(red.), 2018; Klecha-Tylec, 2020), czyli:

nazwisko i rok, oddziela się przecinkiem podobnie jak rok i numer strony, natomiast dwie różne pozycje różnych autorów oddziela się średnikiem. Odwołania do stron internetowych powstają na podstawie bibliografii, w której szereguje się je alfabetycznie, nadając im kolejne skróty z numerami [www1], [www 2]. W przypadku odwołania się do aktów prawnych, należy podać początek ich nazwy [Kodek karny], [Ustawa o rachunkowości].

<p>UWAGA! Istnieją narzędzia do automatycznego zarządzania cytowaniami i sporządzania bibliografii: m.in. zotero i citavi – zachęcamy do skorzystania</p>
--

9. CO TO JEST PLAGIAT?

O ile intuicyjnie rozumiemy, że niedopuszczalnym jest skopiowanie pracy innego autora i podpisanie jej własnym nazwiskiem, to z drugiej strony wiemy także, że wszystkie prace bazują w jakiś sposób na tym, co w danej dziedzinie zostało już wcześniej napisane.

Pierwszym i podstawowym zadaniem, jakie wykonujemy podczas pisania pracy, jest więc przegląd, streszczenie i charakterystyka istniejących już dzieł z danego zakresu, napisanych najczęściej przez innych autorów. Obowiązującą w tym zakresie zasadą jest, aby odwoływanie się do tych prac, czyli ich cytowanie, **było wykonane naszymi własnymi słowami**. Niezależnie, czy podajemy konkretne dane, cytujemy rezultaty badań, opinię bądź myśl innego autora, co do zasady powinniśmy je opisać samodzielnie. Często więc **parafrazujemy** i robimy to nawet wówczas, kiedy cytujemy swoje własne, starsze prace. Zdania sformułowane przez innych stanowią wytwór intelektualny tych autorów i ich dosłowne przeniesienie do naszej pracy nie różniłoby się zasadniczo od skopiowania ich całych prac. Poza tym, nasza praca ma przecież być napisana naszym własnym, spójnym stylem literackim, a nie stanowić zlepkę stylów autorów, których cytujemy. **ZAPAMIĘTAJ:** *elektroniczne systemy antyplagiatowe sprawdzają między innymi to, czy ciągi wyrazów, z których formułujemy zdania, nie zostały już użyte gdzie indziej.*¹⁷

Patrząc na sprawę technicznie warto podkreślić, że zarówno bazowanie na źródłach danych, odwoływanie się do prac innych autorów z użyciem parafrazy, jak i cytowanie w sposób dosłowny koniecznie wymagają stosowania odsyłaczy i przypisów źródłowych. W przypadku **cytatów dosłownych** powinniśmy także używać **cudzysłowa**, umieszczając w nim cytowaną frazę.

Jeśli nie zastosujemy się do powyższych reguł, narażamy się na zarzut plagiatu. Można podać za encyklopedią PWN, że plagiat to „naruszenie osobistych praw autorskich polegające na przywłaszczeniu całości lub części cudzego utworu, pracy, nauk, dzieła artystycznego itp., a także zapożyczenie treści z cudzych dzieł (bez względu na nośnik), podane jako własne i opublikowane pod własnym nazwiskiem”.¹⁸

---

¹⁷ Od tej reguły istnieją jednak wyjątki, które związane są z tym, że w pewnych przypadkach jedynie cytat dosłowny może być użyteczny. Dotyczy to między innymi takich dziedzin, jak: prawo, informatyka, przedmioty ścisłe, literatura. Jeśli chcemy omówić jakiś przepis, konieczne jest dosłowne jego przytoczenie. To samo dotyczy algorytmów, wzorów matematycznych czy fragmentów utworów literackich, na przykład wierszy.

¹⁸ Wielka Encyklopedia PWN, Warszawa 2004, tom 21, s. 124.

10. MS WORD – UWAGI PRAKTYCZNE

Każdy edytor tekstu pozwala uzyskać podobny efekt końcowy na wiele różnych sposobów. Niektóre z nich są jednak szybsze i wygodniejsze, inne wymagają nieco więcej pracy, którą możemy określić jako „mechaniczną”. Poniżej zawarto kilka uwag, które powinny pomóc w takim redagowaniu pracy z użyciem edytora tekstu, aby czynność ta była w miarę wygodna i wydajna, pozostawiając nam więcej czasu na zmaganie się z wyzwaniami naukowymi, które są przecież istotą tworzenia pracy.

→ **PRZYGOTUJ SZABLON:** w którym będziesz pisać. Warto opracować go na podstawie planu pracy, dokładając do niego tekst zasadniczy, wzorcową tabelę i rysunek. Wszystkie elementy formatujemy używając stylów. Warto zdefiniować sobie styl dla tekstu zasadniczego zgodny z wymogami redakcyjnymi dotyczącymi prac, tak samo warto postąpić ze wszystkimi innymi elementami.

→ **STOSUJ STYLE WORD:** tytuły rozdziałów najlepiej jest zdefiniować jako Nagłówek 1, tytuły podrozdziałów jako Nagłówek 2. Jeśli jest to konieczne, warto przededefiniować te style w swoim edytorze.

→ **TABELE I RYSUNKI** podpisujemy za pomocą polecenia Wstaw podpis z menu podręcznego (prawy przycisk myszki). Stosujemy osobne nazewnictwo dla rysunków i tabel. Formatowanie tabel warto ujednolicić, można do tego użyć malarza formatów. Jest to ikona pędzla malarskiego widoczna bardzo często w menu Narzędzi głównych. Stawiamy kursor w tabeli z właściwym stylem, klikamy wspomniany pędzel, następnie przenosimy kursor do docelowej tabeli i znów klikamy pędzel. Styl z pierwszej tabeli powinien zostać przeniesiony do drugiej. Podobnie możemy postępować, gdy chcemy sformatować tekst zasadniczy i inne elementy pracy. Kopiowanie stylów oszczędzi nam wiele wysiłku!

→ **RYSUNKI**, grafy i podobne elementy, to jeżeli są one schematyczne, pokazują relacje blokowe, zależności organizacyjne, relacje wynikania i tak dalej, to nawet, jeśli są przez nas cytowane z innych prac, to warto jest wykonać samodzielnie. Bardzo trudno jest uzyskać „czysty” skan rysunku i jego wklejenie obniża estetykę pracy. Własnoręcznie wykonany rysunek robi natomiast wrażenie profesjonalne. Podstawowe możliwości wykonania rysunku daje na przykład zakładka SmartArt w MS Word. Podobnie wygląda sytuacja z równaniami –

warto je pisać w dodatku edytora służącym do tego celu. Ikony obydwu dodatków odnaleźć można w zakładce Wstawianie.

→ **AUTOMATYCZNY SPIS TREŚCI, TABEL, RYSUNKÓW:** Zwykle pod koniec tworzenia pracy zabieramy się za opracowanie spisu treści, a także spisów tabel i rysunków. Jeśli postępowaliśmy dotychczas według opisanych wyżej zasad, zadania te wykonamy za pomocą kilku kliknięć. W tym celu należy przejść do zakładki Odwołania i odnaleźć tam odpowiednie ikony. Warto zwrócić uwagę, że spisy tabel generuje się zmieniając ustawienia po kliknięciu ikonki Wstaw spis ilustracji (tej samej, której używamy do wstawiania spisu rysunków). Jeśli, z jakiegoś powodu, nasze tytuły nie są sformatowane jako nagłówki, a rysunki i tabele nie są odpowiednio podpisane, to wstawianie spisów zakończy się niepowodzeniem. W takim wypadku warto uzupełnić te braki, gdyż i tak będzie to czynność łatwiejsza, niż ręczne sporządzanie spisów. Dodać także warto, że nawet jeśli po wstawieniu spisów redagujemy jeszcze pracę i numery stron ulegną w ten sposób dezaktualizacji, wystarczy je zaktualizować, co jest możliwe po kliknięciu prawym przyciskiem myszy.

UNIWERSYTET EKONOMICZNY W KRAKOWIE

KOLEGIUM EKONOMII, FINANSÓW I PRAWA

INSTYTUT EKONOMII

**KIERUNEK MIĘDZYNARODOWE STOSUNKI GOSPODARCZE
SPECJALNOŚĆ: EKONOMIA BIZNESU MIĘDZYNARODOWEGO**

Imię i Nazwisko

**Analiza wykorzystania funduszy europejskich w latach 2013 – 2020
na przykładzie miasta Krakowa**

Praca licencjacka/inżynierska/magisterska
napisana w Katedrze Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
pod kierunkiem *tytuł/stopień imię i nazwisko promotora*

Kraków 2021

.....
/imię i nazwisko studenta/

Nr albumu: .....

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa

Instytut Ekonomii

kierunek: Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze

specjalność: Ekonomia biznesu międzynarodowego

OŚWIADCZENIE STUDENTA

Niniejszym oświadczam, że pracę licencjacką/ inżynierską /magisterską* na temat:

.....
.....

napiisałem samodzielnie. Oświadczam, że praca nie zawiera żadnych informacji, które zostały pozyskane w sposób niezgodny z prawem oraz oświadczam, iż praca nie narusza praw autorskich w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych tj. (Dz. U. z 2017 r., poz. 880 z późniejszymi zmianami), oraz nie narusza dóbr osobistych zgodnie z prawem cywilnym. Oświadczam również, że przedstawiona praca nie była wcześniej przedmiotem procedur związanych z uzyskaniem tytułu zawodowego w wyższej uczelni.

Kraków, dnia .....

.....

/podpis studenta/

* niepotrzebne skreślić (w zależności od rodzaju przedstawianej pracy)